

Primirea Duhului din perspectiva lui Numeri 11.

O analiză pneumatologică a textului

Claudiu Dobra

Rezumat

În articolul de față am dorit să analizăm evenimentul „primirii Duhului celor șaptezeci de bătrâni” din perspectiva a două scenarii distincte. În primul rând am căutat a vedea importanța și implicațiile acestui eveniment în contextul de atunci și acolo. În al doilea rând s-a avut în vedere realizarea unui paralelism între acest eveniment și ceea ce este descris în Fapte 2 – revărsarea Duhului Sfânt peste ucenici.

S-a urmărit acest paralelism, deoarece noi considerăm că între Noul și Vechiul Testament putem vorbi despre o legătură intrinsecă din perspectiva evenimentelor tematice. Adică, multe evenimente relatate în Vechiul Legământ se vor repeta, la nivel tematic, și în Noul Legământ. Cu alte cuvinte, evenimentele nou-testamentare ca: vindecări, învieri, revărsări ale Duhului Sfânt nu sunt evenimente noi. Ele pot fi regăsite în istoria lui Israel, dar la o altă scară și la un alt nivel. Dacă în trecut manifestarea carismatică era dată doar unor anumiți subiecți din cauza circumstanțelor istorice și sociale, în era creștină acest lucru nu mai este limitat de număr, de situație sau de circumstanțe istorico-sociale.

O analiză a pneumatologiei vechi-testamentare este una dintre metodele prin care putem înțelege care a fost rolul și implicarea Duhului Sfânt în viața unui om, a unei națiuni, a unei societăți în decursul istorie.

Tag: Moise, teofania, alegerea, primirea Duhului, ziua Cincizecimii

Una dintre temele cele mai puțin discutate și mai puțin dezbătute în cadrul teologiei evanghelice românești, cu precădere în cea pentecostală, este „în ce măsură putem vorbi despre primirea Duhului Sfânt în vechime?” sau cu alte cuvinte „se poate vorbi despre o primire a Duhului înainte de era creștină?” Dacă da, sub ce formă un om putea beneficia de o asemenea experiență și în baza cărei rațiuni era aleasă persoana care se va bucura de Duhul lui Dumnezeu în viața ei.

Prin „primirea Duhului” nu trebuie înțeleasă orice primă experiență cu Duhul Sfânt, deoarece nu toate acestea pot fi catalogate ca făcând parte din această categorie. Mai mult, nu trebuie făcută confuzia între „primirea Duhului” ca element regenerativ-mântuitor¹, cum este prezentată în literatura apostolică, și „primirea Duhului” ca modalitate prin care Dumnezeu alegea o ființă prin care să se facă de cunoscut.² În antichitate Divinitatea fie alegea un subiect prin care se exprima punctual într-un eveniment dat, adică Duhul venea, se manifesta și pleca (i.e. măgarița lui Balaam – Num. 22:28ff, vrăjitorul Balaam – Num. 23), fie alegea un subiect în care să locuiască pentru o perioadă mai îndelungată. Din acest motiv, trebuie să fim foarte atenți atunci când susținem sau afirmăm că o persoană/ un subiect al vechiului legământ a beneficiat de „primirea Duhului”.

Chiar dacă Vechiul Testament prezintă mai multe personaje care au beneficiat de „prezența Duhului” în ființele lor,³ și texte care descriu astfel de evenimente, totuși, pentru a ne atinge obiectivul propus, ne vom limita doar la un singur text și un grup de persoane. Una dintre cele mai relevante narațiuni vechi-testamentare este cea din Num. 11, unde ne este prezentat episodul împărțirii sarcinilor.

Numeri 11 în lumina cărților Exod și Numeri

Înainte de a ne ocupa de tema noastră considerăm că ar fi bine venită o paralela între evenimentul descris în Cartea Exod și Cartea Numeri. De altfel, narațiunile din Exod 18⁴ și Num. 11 fac parte din același cadru istoric, creând un tot unitar.

¹ Am folosit aceasta expresie pentru a crea o distincție între regenerarea, transformarea, schimbarea unui subiect cu scopul de a fi mântuit, despre care ne vorbește Evanghelia, și regenerarea sau schimbarea inimii, care apare în literatura vechi-testamentară, dar care nu are un rol soteriologic, ci mai degrabă unul strict etico-moral. (i.e. 1 Sam 13)

² Comparativ cu Noul Testament unde are un caracter universal și general, adică fiecare credincios trebuie să „primească Duhul” ca semn al apartenenței trupului cristic (de ex. Kaiser jr. susține că unica lucrare nouă pe care Duhul o face în Noul Legământ este *botezul cu Duhul Sfânt*, prin care, pentru prima dată, El încorporează pe toți credincioșii într-un singur trup – Biserica [Walter C. Kaiser, Jr., *Toward Rediscovering the Old Testament*, Zordevan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, 1991, p. 138.]), în Vechiul Testament primirea Duhului nu era o experiență universală, ci ea se adresa doar unor persoane alese de către Dumnezeu. De obicei, scopul „primirii Duhului” era pentru o lucrare specială pentru Domnul – conducere sau profeție – și nicidecum una soteriologică așa cum este ea văzută și înțeleasă în Noul Legământ. (James M. Hamilton Jr., *God's Indwelling Presence: The Holy Spirit in the Old and New Testaments*, -B&H Publishing Group, 2006, pp. 2-4, 26-27.)

³ Hamilton Jr. include în această listă pe Iosif, despre care se spune că avea în el Duhul lui Dumnezeu (Gen. 41:38), pe Iosua (Num. 27:18 – se folosește aceeași expresie ca în cazul lui Iosif), precum și pe toți judecătorii din perioada pre-monarhică. (Idem, pp.28-30)

⁴ Ashley vede în Ex. 18 ca fiind un text paralel cu Num. 11 (Timothy R. Ashley, *The book of Numbers*, The New International Commentary on Old Testament, Wm. B. Eerdmans Pub. Co., Grand Rapids, Michigan, 1993, p.211.). Childs (Brevard S. Childs, *The Book of Exodus. A Critical, Theological Commentary*, The Old Testament Library, Pub. Westminster John Knox Press, Louisville, Kentucky, 2004, pp.325-6.) în comentariul lui la Exod punctează mai multe aspecte cu privire la diferențele și

Ex. 18	Num. 11
vv. 13-16 – lucrarea lui Moise	vv.11-13 – lamentația lui Moise
v.18 – neputința lui Moise	v.14 – neputința lui Moise
vv.19-20 – sfatul lui Ietro	
v.21 – calitățile viitoarelor căpetenii	v.16b – calitățile viitoarelor căpetenii
v.22 – în subordinea lui Moise	v.17 – în subordinea lui Moise
v.24 – ascultarea lui Moise	v.24 – ascultarea lui Moise
v.25 – numirea căpeteniilor	vv.25-26 – numirea căpeteniilor

Tabel 1 – Un paralelism între Exod 18 și Num. 11

În economia cap. 11 din Cartea Numeri evenimentul „alegerea celor șaptezeci” nu este o temă importantă. Dimpotrivă, el apare ca ceva secundar, lipsit de importanță comparativ cu Exod 18, unde alegerea căpeteniilor peste o mie, peste o suta, peste cizeci și peste zece din fiecare trib al lui Israel devine subiectul dominant. Mai mult, dacă privim la modul în care scriitorul a ales să prezinte acest eveniment se observă cum este interpolat în dialogului dintre Moise și Dumnezeu pe tema revendicărilor poporului (vv. 14-17) și în interiorul conflictului dintre Dumnezeu și popor (vv.24-30)⁵.

În Tabelul 1 se poate observa că în ambele texte ne este prezentată neputința lui Moise și calitățile pe care ar trebui să le dețină o căpetenie. Diferențele între cele două pasaje sunt numărul căpeteniilor, funcția pe care o ocupă, originea ideii (în Exod este Ietro⁶, pe când în Numeri – Dumnezeu), precum și Duhul Sfânt. Chiar dacă aparent rolul și obiectivul căpeteniilor numite în Exod este cel de „judecător/ mediator între părți”⁷ în realitate este mult mai mult. Modul de funcționarea al lui Israel era unul teocratic. În acest caz legea în baza căreia funcționa societatea era una religioasă. Acest fapt explică criteriul de alegere al căpeteniilor și modul cum ei trebuie să analizeze/ judece fiecare eveniment în parte – „învață-i poruncile și legile și arată-le calea pe care trebuie să meargă și lucrurile pe care trebuie să le facă. Caută oameni destoinici în popor, oameni care se tem de Dumnezeu, care sunt vrednici de încredere și urăsc

asemănările dintre cele două pasaje. În fiecare dintre cele două texte se vorbește despre numirea liderilor, care într-o oarecare măsură au responsabilități administrative și spirituale, cu mențiunea că modelul din Exod vine pe filieră madianită (cf. Douglas K. Stuard, *Exodus Vol 2*, The New American Commentary, B&H Pub. Group, 2006, p.415.) cu puternice tendințe monarhice (împărțirea pare mai degrabă una militară, decât administrativ civilă), pe când cel din Numeri vine pe filieră divină, unde darul spiritual joacă un rol esențial în exercitarea îndatoririlor.

⁵ Gray spunea că dacă eliminăm din Num 11:4-35 versetele care prezintă dialogul dintre Dumnezeu și Moise, precum și ceremonia de „primire a Duhului” ne rămâne doar un episod de rebeliune și judecată divină. (George Buchanan Gray, *A Critical, and Exegetical Commentary on Numbers*, T&T Clark LTD, EDINBURGH, 1903, reeditat în 1986, p.100.)

⁶ Sailhamer scrie că în acest capitol Ietro îl instruieste pe Moise cum să administreze legea în popor. (John H. Sailhamer, *The Meaning of the Pentateuch: Revelation, composition, and interpretation*, InterVarsity Press, Downers Grove, IL, 2009, p.367.)

⁷ Prof. Asheley vede în Exod 18 un transfer administrativ, iar în Num. 11 un transfer spiritual. (Asheley, *op. cit.*, p.211.)

câştigul necinstit.” (Ex 18:20-21) În concluzie, noile căpetenii ale poporului nu aveau doar un rol civico-administrativ, ci și unul religios, spiritual⁸, întrucât ei judecau lucrurile din prisma unei legi religioase și nu laice. Cel mai elocvent eveniment este cel din Num. 15:32-36, când un om a fost judecat și condamnat la moarte pentru că a muncit într-o zi de sabat.⁹ În timp acest rol al căpeteniilor se va schimba. Ele nu se vor mai ocupa de partea civică și administrativă, ci vor avea funcții militare¹⁰. Rolul dublu – civil și spiritual – îl vor avea numai leviții.

Profesorul Olson¹¹ în comentariul său pe Cartea Numeri atrage atenția asupra unui detaliu: obediență vs. răzvrătire/ rebeliune. El scrie ca până la cap. 11 poporul ascultă de Domnul și de reprezentatul Său – Moise, însă începând cu acest capitol ne sunt descrise un șir de acte de răzvrătire ale celor ce au ieșit din Egipt.

Protagoniștii	Reacția Divinității		Text
poporul	focul	Dumnezeu	11:1
non-israeliții/ străinii	Urgia	Dumnezeu	11:4-5; 33
Moise ¹²	împlinește dorința	Dumnezeu	11:10-16
Eldad și Medad	primirea Duhului	Moise	11:26
Aaron și Miriam/ Maria	lepra lui Miriam	Moise	12
Poporul	pribegia de 40 ani	Moise și Aaron	14
Korah, Datan, Abiram	incendiul, înghițirea pământului	Moise și Aaron	16
Poporul	apa din stâncă	Moise și Aaron	20:1-13
Poporul	șerpilor veninoși	Dumnezeu și Moise	21:4-9
Poporul	spânzurarea căpeteniilor	Dumnezeu	25

Tabel 2 – Răzvrătirile din Cartea Numeri

În tabelul de mai sus se observă că în perioada pribegiei spre Canaan au avut loc mai mult conflicte, cu diferiți protagoniști, dar și cu reacții diverse din partea lui Dumnezeu. Tabelul 2 scoate în relief că autorul a reușit să includă în lista de rebeli toate categoriile sociale, care erau în Israel la aceea perioadă: străinii, Israel, căpeteniile-judecători, precum și liderii religioși ai națiunii. În al doilea rând arată că reacția lui

⁸ Grupul de cuvinte *poruncile și legiile* ce se repetă în Exod 18 (vv. 16, 20) arată caracterul laic și religios al judecățiilor pe care trebuie să le facă căpeteniile. (Childs, *op. cit.*, pp.330, 335)

⁹ Dacă Israel ar fi fost condus în baza unei legi laice, cum se întâmplă azi în majoritatea țărilor, atunci uciderea unui om care muncește într-o anumită zi ar fi fost un abuz, însă în acest caz nu mai putem vorbi despre așa ceva, ci despre nesupunere față de Lege și insultă adusă la adresa Divinității. Cu alte cuvinte, în acest caz manifestarea dreptății lui Dumnezeu era obligatorie, deoarece porunca era să nu se lucreze în ziua de odihnă.

¹⁰ cf. Childs, *op. cit.*, p.325.

¹¹ Dennis T. Olson, „Numbers”, *Interpretation. A Bible commentary for teaching, and preaching*, John Knox Press, Louisville, Kentucky, 1996, pp.60ff.

¹² cf. David L. Stubbs, *Numbers*, Brazos theological commentary on the Bible, Brazos Press a division of Baker Pub. Group, Grand Rapids, Mi, 2009, pp.116, 119.

Dumnezeu la aceste evenimente conflictuale a fost distinctă de la caz la caz. În unele cazuri pedeapsa fiind moartea, însă în alte cazuri fie avem de a face cu favoruri divine (Moise, Eldad și Medad), fie avem de a face cu iertare (vezi cazul Aaron).¹³ Iar în al treilea rând se observă că cele mai multe acte de rebeliune sunt prezentate în cap. 11; nu mai puțin de trei (patru) astfel de întâmplări sunt descrise în acest capitol.

Sucesiunea de evenimente descrise în cap. 11 au loc după cele petrecute în Exod 18 și după plecarea preotului Ietro – socrul lui Moise. Comparativ cu Exod 18, unde Ietro este promotorul ideii de împărțire a sarcinilor judecării poporului, Num. 11 îl are ca inițiator pe Moise. Chiar dacă Israel a fost divizat pe cete, Moise realizează că în esență nu s-au schimbat prea multe lucruri în ceea ce privește percepția poporului cu privire la cine conduce. Ba mai mult, cele două revolte – a poporului și a străinilor – îl determină pe Moise să ia atitudine înaintea lui Dumnezeu și să ceară susținere în actul de conducere. Deși limbajul folosit de Moise în lamentația lui este în forță și foarte dur,¹⁴ Dumnezeu decide să-i răspundă favorabil la cele două revendicări – carnea și ajutoranți – printr-un joc de cuvinte.¹⁵

Analiza textului Num. 11:16-29

Pasajul începe cu criteriile după care au fost alese persoanele ce vor fie prezente la cort: a) sfetnic/ batrân¹⁶ și b) căpetenie/ supreveghetor¹⁷. Cu alte cuvinte, bărbații care urmau a fi trecuți pe lista acestui grup trebuiau să aibă recunoaștere civilă/ judecătorească și militară din partea triburilor lui Israel. În imediat următorul verset ne este explicată metoda prin care se va face transferul de „împărțire a poverilor” – „voi lua din Duhul¹⁸ Care este peste tine și-L voi pune peste ei; ei vor purta povara poporului

¹³ Prin varietatea reacției divinității în actele conflictuale se poate înțelege că El judecă/ analizează fiecare eveniment în parte ca fiind un caz unic, ținând cont de mai mulți factori. Aceasta nu înseamnă că în unele momente El este doar drept, iar în altele este doar plin de clemență/ har. În fiecare dintre cazuri, mizericordia divină se manifestă alături de dreptatea dumnezeiască.

¹⁴ cf. R. Dennis Cole, *Numbers. An Exegetical and Theological Exposition of Holy Scripture*, The New American Commentary, Vol. 3B, B&H Pub. Group, 2000, pp.187f.

¹⁵ Cuvântul *ruah* din vv. 24-35 va fi folosit cu două semnificații diferite, în special ca să illustreze cele două acte ale lui Dumnezeu – răspunsul Divinității la cererea lui Moise, precum și la revendicarea poporului. (Olson, *op. cit.*, p.68)

¹⁶ Termenul ebraic *zaken* pe lângă sensul lui propriu, de om învârstă, mai are și un sens tehnic, de persoana cu autoritate. (F. Brown, *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon: with an appendix containing the biblical aramaic*, Hendrickson Publishers, Inc., Fourth Printing – January 1999, p.278)

¹⁷ Conform dicționarului BDB cuvântul desemnează o autoritatea civilă sau militară care se ocupă de organizare, dar și scrib. (Brown, *op. cit.*, p.1009; cf. Asheley, *op. cit.*, p.210, n.34; Dennis, *op. cit.*, p.188) În acest context termenul nu poate fi tradus cu *scrib*, cum fac unii comentatori, deoarece scribul în perioada mozaică nu avea un statut de persoană cu autoritate în și peste triburile israelite.

¹⁸ Traducerile Bibliei în variantele Dumitru Cornilescu, Sfântul Sinod (1988) și Bartolomeu Anania folosesc litera mică pentru „duh” lăsând posibilitatea de a se interpreta că aici ar fi vorba despre „duhul lui Moise”. O astfel de înțelegere ar veni în contradicție cu contextul și cu manifestarea carismatică a

împreună cu tine și astfel n-o vei mai purta singur” (Num. 11:17b). Semnificația acestui transfer este dublă: a) pe de o parte, Divinitatea depune mărturie despre Moise că este plin de Duhul sau are Duhul și că este autorizat, împuternicit, iar pe de altă parte, că prin Duhul este capabil să conducă poporul fără ajutorul nimănu și b) cei șaptezeci vor avea același „Duh” ca Moise, deci implicit și autoritate¹⁹, însă pe linie ierarhică²⁰ nu vor fi pe aceeași treaptă cu Moise sau cu orice alt conducător care îi va succeda acestuia. Dacă n-ar fi avut parte de aceeași autoritate, atunci n-ar fi putut să-l substituie în anumite cazuri, ba mai mult, experiența carismatică de care au avut parte nu și-ar fi împlinit rolul, obiectivul – de a mărturisi că au aceiași „Duh” asemenea lui Moise și că sunt recunoscuți de Dumnezeu în calitate de conducători peste Israel.

După modul în care este relatat episodul primirii Duhului, în vv. 24-29, am putea vorbi despre două scenarii posibile: a) sunt 72 de persoane care au primit Duhul și b) sunt 70. În continuare vom încerca să analizăm, cu argumente pro și contra, fiecare scenariu.

a) *Șaptezeci și două de persoane.*²¹ În favoarea acestei teorii ar fi vv. 24 și 25 unde este descrisă scena primirii Duhului de către cei 70. În aceste versete autorul menționează explicit că Moise vine cu cei aleși la cort²² și îi așează în jurul²³ lui „A adunat șaptezeci de bătrâni din popor și i-a pus să stea de jur împrejurul Cortului. Apoi Domnul S-a coborât în nor, i-a vorbit lui Moise, a luat din Duhul Care era peste el și L-

celor șaptezeci. (Pentru mai multe detalii cu privire la sensul cuvântului *ruah* în general, și Num 11, în particular, a se vedea John Tipei, *Duhul Sfânt: o teologie biblică din perspectiva pentecostală*, Ed. Metanonia, Oradea, 2003; cf. Martin Noth, *Numbers*, The Old Testament Library, trad. by James D. Martin, SCM Press, 1968, p.87; Ashley, *op. cit.*, p.211; James D. G. Dunn, „The Lord, the Giver of Life: The Gift of the Spirit both Life-giving and Empowering” în eds. Howard Marshall, Volker Rabens and Cornelis Bennema, *The Spirit and Christ in the New Testament and Christian theology: essays in honor of Max Turner*, Wm. B. Eerdmans Pub. Co., Grand Rapids, Mi, 2012, pp.3ff.)

¹⁹ Cole menționează că acest transfer al Duhului prin Moise, pe de o parte, nu diminuează Duhul care exista deja în el, iar pe de altă parte, liderii devin o extensie a autorității pe care o avea Moise din partea Domnului. (Cole, *op. cit.*, p.192)

²⁰ Presupunem că profesorul Tipei se referea la ierarhie, atunci când a explicat rolul prepoziției „din” ca sugerând că ei împărtășesc același Duh ca Moise, dar nu aceeași autoritate. (Tipei, *op. cit.*, p.105.) În caz contrar el ar fi în opoziție cu majoritatea comentatorilor, precum și cu textul biblic care ne vorbește despre cei șaptezeci ca fiind ajutoarele lui Moise în actul de conducere. (cf. Stubbs, *op. cit.*, p.120) Milgrom afirmă că expresia *voi vorbi cu tine* (v.17) arată clar că Moise va continua să fie mediatorul, intermediarul și după evenimentul *împărțirii poverilor*. (Jacob Milgrom, *Commentary on Numbers*, The JPSTorah Commentary, The Jewish Publication Society, Philadelphia, New York, 1990, p.86)

²¹ McNeile face o distincție între cei 70 și cei doi care erau în tabără (A. H. McNeile, *The Book of Numbers*, Cambridge: at the University Press, 1911, p.62; cf. Noth, *op. cit.*, p.90;).

²² Opiniile sunt diferite în privința locației acestui cort. Unii consideră ca era în tabără, referindu-se la Tabernacul, iar alții consideră că era în afara taberei, referindu-se fie la Taberancul fie la cortul lui Moise.

²³ Majoritatea comentatorilor consideră că verbul *sbb* descrie aici o poziție de semicerc și nu de cer, la fel cum o face în Num. 21:4, unde se prezintă ocolirea edomiților. (cf. C.F. Keil, Delitzsch, *Comentario al Texto Hebreo del Antiguo Testamento. Pentateuco e Históricos*, traducido y adaptado al castellano por Ivo Tamm, Editorial Clie, Barcelona, 2008, p.401; cf. p.64)

a pus peste bătrâni". În versetul următor mai apar în scenă încă două personaje, despre care aflăm că ar fi fost înscriși pe listă. Dacă v.24b prezintă realitatea exactă, adică Moise s-a prezentat cu 70 de căpetenii la cort, atunci înseamnă că numărul total al celor care au parte de primirea Duhului este 72 și nu 70. În favoarea acestui număr ar putea fi adusă și reacția lui Iosua la aflarea veștii că doi dintre cei care erau înscriși pe listă, dar care nu s-au prezentat la cort, profetesc în tabără.

Un alt argument vine din tradiția iudaică. Jacob Milgrom²⁴ în cartea sa, *Commentary on Numbers*, urmând o explicație speculativă scrie:

Unii spuneau: ei (adică numele lor) au rămas în urnă. Pentru că atunci când Sfântul, Binecuvântat să fie El, i-a cerut lui Moise să-I aducă 70 dintre bătrânii lui Israel, Moise s-a întrebat: „Cum voi face? Dacă voi alege 5 (pentru fiecare trib) atunci nu va fi cum a dorit. Dacă, pe de altă parte, voi alege 6 din unele triburi și 5 din celelalte triburi, atunci voi provoca gelozie (neînțelegeri) între ele. Ce voi face?” A ales câte 6 oameni (din fiecare seminție) și a adus 72 de tăblițe, pe 70 dintre ele a scris cuvântul „bătrân” lăsând ultimele două nescrise. Le-a pus pe toate în urnă și după ce le-a amestecat i-a chemat spunându-le: „Veniți și vă alegeți o tăbliță”. Fiecăruia care trăgea o tăbliță cu numele bătrân îi spunea: „Cerul te-a ales”, iar celor care alegeau tăblițele nescrise le spunea: „Cerul nu te-a ales, ce pot face eu?”

Această tradiție vine să infirme supoziția că Eldad și Medad ar fi niște rebeli, susținând, chiar, că neieșind la sorți au fost nevoiți să revină în mijlocul poporului. Critica ce i se poate aduce acestei tradiții este legată chiar de sorț. De ce Dumnezeu a decis să mărească numărul celor aleși să primească Duhul, dacă El a porunci cât de mare să fie grupul? Sau Dumnezeirea nu știa că numărul 70 nu se divide exact cu 12 și a revenit asupra acestui detaliu după aceea? Putem vorbi aici de faptul că Divinitatea s-ar fi răzgândit? Dacă ar fi existat cel mai mic sentiment că YHWH și-ar fi schimbat alegerea, atunci autorul ar fi menționat acest detaliu (i.e. Gen. 6:8; Ex. 32:14), însă cum scriitorul a intenționat să ne anunțe doar un singur aspect – erau înscriși pe listă – semnifică că acest element este foarte important în economia narațiunii. Ba mai mult, că nu putem vorbi despre o modificare de plan la Dumnezeu în acest caz.

²⁴ Milgrom citat de Dale A. Brueggemann în *Numbers*, p.292 (gen. ed. Philip W. Comfort, *Leviticus, Numbers, Deuteronomy*, Cornerstone Biblical Comentary vol 2., Tyndel House Pub., 2008); cf. Milgrom, *op. cit*, p.90.

Stubbs²⁵ la această temă aduce în discuție evenimentul descris în Luca 10:1-7, unde unele manuscrise menționează că sunt șaptezeci, iar alte șaptezeci și două de persoane pe care Mântuitorul le-a rânduit a merge înaintea Lui, ca un posibil text paralel al incertitudinii numărului. Precum și replica pe care Domnul Isus o dă ucenicilor care spun ca au întâlnit o persoană ce scotea demoni în Numele Lui: *Nu-l opriți, pentru că cel care nu este împotriva voastră este de partea voastră* (Lc 9:49-50).

Contra argumentul la această teorie ar fi că primele două versete prezintă cadrul general, iar vv.26-29 descriu un eveniment particular ce a avut loc la această ceremonie. Acest scenariu îl mai regăsim o dată în Num 11, chiar la început. Versetele 4-10 zugrăvesc un eveniment de răzvrătire al poporului la adresa lui Moise și al lui Dumnezeu. Naratorul în loc să relateze modul cum s-a manifestat mânia Domnului, așa cum o face în v.1, deschide o paranteză pentru a explica v.10, unde ne dezvăluie că Dumnezeu S-a mâniat pe popor, după care începând cu v.31 își va continua narațiunea.

b) *Șaptezeci de persoane.* În principiu, această variantă este cea mai acceptată de toată lumea. Un prim argument ar fi că vv. 24-25 descriu cadrul general, iar următoarele versete vin a prezenta un incident ce s-a petrecut în momentul ceremoniei de „împărțire a poverilor”. Și anume, că două persoane ce erau pe listă²⁶ au „primit Duhul” în altă locație, adică în tabără și nu la cort. Un al argument este dat de modul în care scriitorul prezintă capp. 11 și 12. Șirul de evenimente conflictuale pe care naratorul le descrie în aceste două capitole lasă posibilitatea de a se vedea, de a se înțelege în atitudinea lui Eldad și Medad un act de rebeliune²⁷. Cu alte cuvinte, cei doi lideri, deși erau înscriși pe lista lui Moise, resping invitația de a participa la această reuniune și preferă să rămână în tabără.

Dialogul dintre Moise și ucenicul său, la rândul-i, poate fi interpretat ca un argument în favoarea acestui scenariu. Iosua cere ca cei doi să fie pedepsiți de o formă sau alta, pentru cel puțin două capete de acuzare 1) refuzul de a participa la ceremonie și

²⁵ Stubbs, *op. cit.*, pp.120 n.9, 121.

²⁶ Ashely consideră că cel mai bine ar fi să înțelegem prin expresia „erau înscriși pe listă” ca având semnificația „de unul dintre cei șaptezeci” (Ashely, *op. cit.*, p. 213; Cole, *op.cit.*, p.194). Milgrom scrie că expresia *ba-ketuvim* este identică, sinonimică cu *mispar shemot* (Num 1:2), adică listă de nume, ceea ce înseamnă că erau înscriși pe lista bătrânilor. (Milgom, *op. cit.*, p.90)

²⁷ Faptul că cei doi fac parte dintre căpeteniile lui Israel și au fost aleși după criteriul descris în Ex 18 i-a făcut pe cei mai mulți comentatorilor să apeleze la o expresie ambiguă atunci când au explicat neprezentarea celor doi de la cort. Dacă în această situație cei doi au refuzat să asculte de porunca lui Moise, fie sub formă de ignorare, fie prin crearea unei opoziții, în contextul de atunci și acolo, este un act de răzvrătire la adresa autorităților. Astăzi un asemenea act n-ar mai fi considerat rebeliune, ci mai degrabă un drept democratic prin care aleg în mod deliberat dacă doresc sau nu să fiu parte dintr-un sistem.

2) faptul că au profețit în mijlocul poporului, fără ca acest lucru să aibă loc prin mijlocirea sau prin medierea omului lui Dumnezeu.²⁸ Moise nu aprobă sugestia propusă de către ucenic. Atitudinea lui ascunde, însă, cel puțin două aspecte : a. faptul că a fost surprins, la fel ca apostolul Petru în casa lui Corneliu (Fapte 9), de reacția Divinității, Care a oferit Duhul Său Cel Sfânt tuturor persoanelor care erau înscrise pe listă, chiar și celor care n-au dorit să se prezinte la cort, adică Dumnezeu în loc să-i pedepsească pentru un act de răzvrătire le dă har și b. teama de a se atinge de doi lideri prin care Duhul s-a manifestat prin darul de profeție, chiar dacă răspunsul este unul înțelept și nu lasă a se întrevădea acest fapt.²⁹

Concluzionând la cele de mai sus putem afirma că indiferent dacă au fost 70 sau 72 de bătrâni istoria lui Eldad și Medad joacă un rol important atât în economia textului, cât și în a înțelege implicațiile pneumatologice ale textului. Lipsa acestui episod ar fi făcut ca răspunsul-speranță, pe care Moise îl oferă tânărului său slujitor, să nu fi ajuns până la noi. Replica este plină de semnificații și implicații pneumatologice.

Numeri 11:26-29 ca pre-eveniment al revărsării Duhului

În continuare vom încerca să abordăm textul din Num 11 pornind de la două perspective: 1) ceremonia de împărțire a sarcinilor și 2) răspunsul pe care Moise îl oferă lui Iosua cu privire la evenimentul petrecut în mijlocul poporului cu Eldad și Medad. Am ales în mod intenționat a trata separat cele două pentru a putea evidenția implicațiile pneumatologice al fiecărui act în sine.

1) Ceremonia de primire a sarcinilor. O particularitate a Bibliei este dată de repetiția evenimentelor-tematice³⁰ sau a scenariilor similare³¹. Aceste evenimente-tematice repetitive le regăsim atât într-un testament/ legământ, cât și în celălalt. Evangheliile reproduc foarte multe din scenariile, pe care le regăsim în cărțile istorice din Vechiul Testament. De exemplu, multe dintre miracolele făcute de Elisei se

²⁸ Ashley scrie că Iosua vede prin această acțiune neautorizată un atac la adresa statutului lui Moise. (Ashley, *op. cit.*, p.215)

²⁹ Comparativ cu mulți alți slujitori ai lui Dumnezeu, Moise nu întotdeauna își manifesta explicit sentimentele interioare. Însă din relatările pe care le descoperim scrise despre el putem afirma că era un om cu foarte mari rețineri și cu multe temeri. Poate din cauza acestor lucruri temperamentul lui devine unul liniștit, făcându-l pe narator să remarce că era „mai blând (umil, smerit) decât orice om de pe fața pământului” (Num. 12:3)

³⁰ Prin repetiția evenimentelor-tematice înțelegem repetarea unor evenimente doar din perspectiva temei și nu în cele mai mici detalii. De exemplu, un astfel de eveniment-temă este „despărțirea apei” pe care-l regăsim în Exod 14:21ff și Iosua 3:17ff; compară 1Rg 17:10ff și 2Rg 4:1-7; 1Rg 17:17ff și 2Rg 4:32ff.

³¹ În opinia lui Thomas Brodie *acțiunile/ scenariile similare* pot fi un indiciu inițial în a realiza o dependență între scriitori, la fel ca și *temele similare, oportunități sau indicii esențiale*. (Thomas L. Brodie, *Genesis as Dialogue. A Literary, Historical, and Theological Commentary*, Oxford University Press, New York, 2001, pp.428f)

regăsesc, ca o repetiție a evenimentului dar la o altă scară, nivel, și la Mântuitorul.³² Dacă ar trebui să interpretăm afirmația lui Cristos că „Să nu credeți că am venit să anulez Legea sau Profeții³³! Nu am venit să anulez, ci să împlinesc³⁴” (Mt 5:17) din perspectiva temelor/ acțiunilor similare, atunci am putea spune că viața Mântuitorului adună evenimente din viața profeților vechi-testamentari – repetând aproximativ toate miracolele, pe care ei le-au săvârșit în timpul vieții lor – creând astfel o și mai strânsă legătură între cele două Testamente în viața și în persoana Lui.

Mergând pe aceeași linie, dar de astă dată aplicată la subiectul nostru, am putea vorbi despre o legătură de fond între Num 11:16-17, 24b-25 și Fapte 1-2. În continuare vom prezenta o paralelă între textului din *Numeri* și cel din *Fapte*.

	Num 11:16-17, 24b-25	Fapte 1-2
Anunțul	v.17 – oferirea Duhului	1:8 – oferirea Duhului
Numărul	v.24b - șaptezeci	1:15 – o sută douăzeci
Reuniunea	v.24c – la cortul întâlnirii	1:13; 2:2b – în casă
Evenimentul	v.24c – împărțirea poverilor	1:14 – rugăciune
Teofania	v.25a – în nor	2:2-3 – în vânt și în foc
Primirea Duhului	v.25c	2:4a ³⁵
Manifestarea	v.25c – profeția	2:4b – xenolalia ³⁶

Tabel 4 – Un paralelism între Num 11 și Fapte 1-2

³² Elisei face fierul securei să plutească (2Rg 6:6), iar Domnul Isus pe Petru (Mt 14:26-29), Elisei readuce la viață pe fiul sunamitei (2Rg. 4:34,35), Mântuitorul pe fiica lui Iair (Lc 8:50-55), amândoi înmulțesc pâini (2Rg 4:42-44; Mt 14:17-21), vindecă un lepros (2Rg 5; Mt. 8:2-3), vindecarea de orbire (2Rg 6:18-21; Mt. 9:28-30), mortul care „atinge” oasele profetului învie (2Rg 13:21,22), Cristos îl învie pe Lazăr (In. 11).

³³ Expresia „Legea și Profeții” era folosită de către iudeii primului secol cu sensul de toată Scriptura sau ca o descriere generală a ceea ce noi numim Vechiul Testament sau Legământ. (R. T. France, *The Gospel according to Matthew: an introduction and commentary*, The Tyndale New Testament commentaries, Wm. B. Eerdmans Pub. Co., Grand Rapids, Mi, 1985, p.114)

³⁴ Cuvântul *plerosai* (a împlini) are o multitudine de sensuri: a) de ascultare, de împlinire; b) de evidențiere a sensului deplin; c) pentru a completa prin oferirea descoperirii lui Dumnezeu pe care Vechiul Testament o prezintă (France, *op. cit.*, pp.113-114). Douglas Hare scrie că acest cuvânt ar putea avea și un alt sens, și anume, cel de „confirmare” sau „dovedire”. În favoarea acestei traduceri el aduce traducerea LXX a textului din 1Rg 1:14, unde este folosit cuvântul *pleroo*. (Douglas R.A. Hare, *Matthew, Interpretation, a Bible commentary for teaching and preaching*, Westminster John Knox Press, Louisville, Kentucky, 2009, p.47.)

³⁵ Prof. Bruce identifică v.25 din Num. 11 ca fiind ca cel din Fapte 2:4. (Frederick Fyvie Bruce, *The Acts of Apostles: the Greek text with introduction and commentary*, 3rd. rev. and enl. ed, Wm. B. Eermans pub. Co., Grand Rapids, Mi. 1990, p.114)

³⁶ Deși manuscrisul grecesc folosește termenul *glosolalia* (limbi necunoscute, unde nici vorbitorul și nici auditoriul nu înțeleg ce se spune) totuși în acest context s-ar indica folosirea cuvântului *xenolalia* (limbi reale, cunoscute, unde vorbitorul nu înțelege ce spune, pe când auditoriul da), pentru a se face distincția între vorbirea din Fapte 2 și cea despre care apostolul Pavel vorbește în 1 Cor. 13:1. Întrucât în celelalte texte din Fapte (10:46; 19:6) și 1 Cor (12:10; 13:1; 14) nu se menționează explicit ce fel de vorbire s-a folosit nu putem folosi termenul *xenolalia*. cf. Clint Tibbs, *Religious Experience of the Pneuma: Communication with Spirit World in 1 Corinthians 12 and 14*, Mohr Siebeck, Tubingen, Germany, 2007, p.40. Gerald Hovenden, *Speaking in Tongues. The New Testament Evidence in Context*, Sheffield Academic Press, 2002, p.62.

În fiecare dintre cele două cazuri scriitorii doresc să ne anunțe anumite particularități legate de evenimentele pe care le prezintă. Astfel că, în ambele pasaje se poate observa, ca element introductiv, anunțul divinității. Atât în *Numeri*, cât și în *Fapte* Dumnezeu își anunță slujitorii cu privire la ceea ce urmează a face. În Cartea Numeri Dumnezeirea va da Duhul celor șaptezeci de „bătrâni” cu scopul de a-i face părtași cu Moise în actul de conducere. În acest context primirea Duhului are și o valoare socială, nu numai religioasă, și anume transmiterea din partea Divinității a unui mesaj către societatea israelită. În urma acestui eveniment cei șaptezeci sunt autorizați și confirmați ca lideri ai poporului din partea lui Dumnezeu. În *Fapte* 1:8, *Voi însă veți primi putere*³⁷ *atunci când va veni Duhul Sfânt peste voi și-Mi veți fi martori*, aflăm că unul dintre obiectivele pentru care ucenicii vor primi Duhul Sfânt este statutul de martor al lui Cristos. Cuvintele cheie în acest verset sunt *putere* și *martor*. Dacă prin *putere* vom vedea *forța supranaturală*³⁸ care ne va anima în a deveni martori, atunci accentul în acest verset va fi pe cuvântul *putere*³⁹ nu pe *martor*. Dacă prin *putere* vom înțelege confirmare, acreditare⁴⁰, autorizare atunci accentul va cădea pe cuvântul *martor*⁴¹. Noi considerăm că sensul termenului *putere* este atât de confirmare, autorizare, cât și de forță supranaturală. Susținem acest dublu sens⁴² al cuvântului pornind de la semnificația pe care teologul ortodox Pelikan a oferit-o termenului *martor* – *purtător de mărturie* – coroborat cu textul marcan 16:17ff⁴³, precum și cu istoria apostolilor prezentată de Luca. Cu alte cuvinte, nu poți fi un purtător de mărturie dacă nu ești acreditat, confirmat și dacă nu ai o forță supranaturală care demonstrează acest fapt, altfel vei cădea în derizoriu la fel cum s-a întâmplat cu cei șapte fii ai lui Sceva (*Fapte* 19:13-20). Un alt argument este dat de expresia „îmi veți fi martori” sau „îmi veți deveni martori”.

³⁷ D. Cornilescu traduce cu „o putere” fapt care creează două piste pe care în esență scriitorul n-a intenționat a le afirma: a. puterea Duhului este una dintre celelalte puteri și b. accentul cade pe cuvântul *putere* și nu pe *martor*, pe când obiectivul autorului este chiar invers. *Puterea* este modalitatea sau mijlocul prin care ucenicii vor putea deveni *martori* în toată lumea. Traducerea Sinodală va folosi verbul *a lua* în loc de *a primi*. În această situație lucrurile se schimbă radical. Discipolii nu vor mai avea un rol pasiv, ci un rol activ în ceea ce privește primirea Duhului, lucru care este în contradicție cu textul lucian.

³⁸ Interpretarea lui F.F. Bruce al cuvântului *dynamis*. (Bruce, *op. cit.*, p.103.)

³⁹ În acest caz se va vorbi despre Duhul Sfânt ca și Duhul carismatic sau Duhul profetic, după cum se exprima James Dunn (James D. G. Dunn, *op. cit.*, p.1)

⁴⁰ Jurgen Roloff, *Hechos de los Apóstoles*, Ediciones Cristiandad, Madrid, 1984 p. 49.

⁴¹ Jaroskav Pelikan scrie ca termenul “martor” are o dublă semnificație aici de purtător de mărturie sau cei care depun mărturie (2:31) și de martor ocular. (Jaroskav Pelikan, *Acts*, Brazos theological commentary on Bible, Brazos Press, Grand Rapids, Mi, 2005, p.41)

⁴² Dunn spune că ambele lucrări – soteriologicul și carismaticul – sunt ale Duhului și ele n-ar trebui separate, divizate. (Dunn, *op. cit.*, pp.2, 6.)

⁴³ Deși critica textuală pune sub semnul întrebării autenticitatea acestui pasaj marcan, totuși relatările din Cartea Faptelor Apostolilor parcă vin să confirme și să susțină aceste versete.

Inevitabil această expresie cuprinde în ea atât aspectul ontologic cât și cel funcțional. În primul rând, cuvântul „martor” desemnează o poziție sau un statut, pe care un om o va dobândi, câștiga atunci când Duhul va veni peste el. În al doilea rând, un martor este obligat să afirme ceea ce cunoaște despre un eveniment dat în baza statului pe care-l are deja, acela de purtător de mărturie.

În ambele pasaje autorii ne menționează prezența divinității la eveniment prin teofanii și prin profeție/ xenolalie. În *Numeri* Dumnezeu se prezintă la cort în nor și răspunde poporului prin vânt, pe când în *Fapte* se descoperă în vânt, al cărui sunet îl aude și poporul, și în limbile de foc⁴⁴. Jocul de cuvinte în jurul lui *ruah/ pneuma* are un rol foarte important în economia celor două texte. Pe de o parte, avem de a face cu o teofanie descrisă prin cuvântul *vânt*, pe de cealaltă parte, avem a face cu însuși Duhul lui Dumnezeu, care vine în interiorul persoanelor și se manifestă⁴⁵ prin profeție (Num. 11) și xenolalie (Fapte 2).

Pe scurt, privind la cele două texte putem vorbi despre o paradigmă: anunțul, teofania, primirea Duhului și manifestarea Duhului.

2) Implicațiile primirii Duhului de către Eldad și Medad. Episodul primirii Duhului de către Eldad și Medad n-ar avea foarte mare valoare fără scena în care este descrisă conversația dintre Moise și Iosua. Oarecum acest schimb de cuvinte vine a scoate în relief implicațiile futuriste al evenimentului. O primă implicație a episodului Eldad și Medad este că Dumnezeu dă Duhul Său cel Sfânt cui și când dorește fără ca cineva să se poată opune.⁴⁶ O altă implicație e dată de ceea ce se numește *sucesiune*. Faptul că Duhul n-a venit prin mijlocirea, prin autoritatea lui Moise putem vorbi despre o rupere în interiorul lui Israel. Divinitatea a creat, prin acest exemplul, o posibilă interpretare în ceea ce privește continuitatea în slujbă. Cu alte cuvinte, cel care decide modalitatea prin care un om intră în planurile lui Dumnezeu este voința Divină și

⁴⁴ Roloff consideră că Luca apelează la teofania vetero-testamentară din Exod 19, însă fără a intenționa să creeze vreo legătură clară între evenimentul rusalilor cu cel de la Sinai, doar că menționează un posibil paralelism între *limbă și foc* (Fapte 2) și *Lege și foc* (Ex 19). (Roloff, *op. cit.*, pp.70f)

⁴⁵ Roloff atrage atenția că în Fapte 2:3b avem o problemă filologică, și anume trecerea de la plural la singular a verbului. Pentru a demonstra cine este subiectul în această propoziție el crează un paralelism progresiv între vv.2-3 – fenomenul acustic//fenomenul vizual//sigiliul manifestării personale al lui Dumnezeu. (Roloff, *op. cit.*, p.71)

⁴⁶ cf. Noth, *op. cit.*, p.90.

nicidecum ierarhia succesorală,⁴⁷ pe care omul o invocă de cele mai multe ori pentru a-și susține și demonstra punctul de vedere.

O a treia implicație vine din răspunsul-speranță/dorință⁴⁸ al lui Moise la cererea tânărului Iosua, de a-i opri pe cei doi lideri – Eldad și Medad. Răspunsul în sine poate fi văzut pe de o parte, ca o dorință, iar pe de altă parte, ca o profeție⁴⁹ la fel cum este văzut sfatul marelui preot Caiafa atunci când vorbește despre moartea Domnului Isus Cristos (In 11:50-51). Răspunsul-dorință al lui Moise include două elemente foarte importante: porfeția, ca manifestare a Duhului, și primirea Duhului, ca o confirmare a Duhului. Moise era conștient că un profet, care n-are Duhul este un profet mincinos, pe când unul care are Duhul este confirmat de acesta, iar lumea îl recunoaște. Așa cum s-a întâmplat cu Eldad și Medad în tabără. Dacă Moise n-ar fi recunoscut sursa manifestării – adică Duhul –, atunci ar fi ascultat de Iosua și nu l-ar fi înfruntat. Reacția lui Moise arată că el nu se poate opune voi lui Dumnezeu, ci dimpotrivă, nu numai că o acceptă, dar o și dorește pentru întreg poporul.

Peste sute de ani răspunsul lui Moise va fi reluat de către profetul Ioel în oracolul său, dar de această dată în calitate de promisiune⁵⁰: *După aceea, voi turna Duhul Meu peste orice făptură. Fiii și fiicele voastre vor profeții, bătrânii voștri vor visa visuri, iar tinerii voștri vor avea viziuni! Chiar și peste slujitori și slujitoare voi turna din Duhul Meu în acele zile* (Ioel 2:28-29 [MT 3:1-2]). Această re-editare a speranței mozaice vine să arate că planul lui Dumnezeu pentru poporul său era ca el să aibă parte de cele două lucrări ale Duhului – soteriologică și carismatică –, chiar dacă profetul avea în minte mai degrabă *puterea lui YHWH*.⁵¹ Folosirea verbului *spk* (a turna, a revărsa) ca ilustrație, pe de o parte, va face legătura cu 2:23, iar pe de altă parte, va creiona

⁴⁷ Una dintre polemici dintre bisericile tradiționale și cele evanghelice vine pe tema succesiunii apostolice. Evanghelicii sunt acuzați că preoția lor nu este apostolică pentru că nu vine pe filiera clasică a hirotonisirii. Textul din Num 11 coroborat cu cel din Mc. 9:38-40 și Lc. 9:49f lasă posibilitatea de interpretare că succesiunea apostolică nu este dată doar de continuitatea hirotoniei, ci se poate intra în această linie și pe altă cale.

⁴⁸ Cole, *op. cit.*, p.195.

⁴⁹ Cuvântul *profeție* este un cuvânt polisemantic. El semnifică transmiterea mesajului lui Dumnezeu prin revelație divină, dar și de interpretare. (Pentru mai multe detalii și definiții ale cuvântului *profeție* vezi lucrarea lui Silviu Tatu, *Profetismul israeli în documentele biblice: între fals și autentic*, ediția a II-a revizuită, ed. Casa Cărții, Oradea, 2008, pp.5-6.)

⁵⁰ John Barton, *Joel and Obadia*, first edition, Westminster John Knox Press, Louisville, Kentucky, 2001, p.92.

⁵¹ Barton identifică două efecte posibile ale acestei profeții: a) transformarea *trupurilor moarte* în *fânțe vii* – soteriologicul (cf. Gen și Ez. 37) și b) *puterea lui* – carismaticul. (Barton, *op. cit.*, pp.94-5.)

disponibilitatea și abundența Duhului pentru întreg Israelul.⁵² Utilizarea unor expresii (proorociei, vor visa vise, vor avea vedenii) care, oarecum, descriu același oficiu⁵³ – profetul – poate semnifica atât o descoperire directă de la Dumnezeu⁵⁴, cât și o nouă eră a revelației⁵⁵. Un alt aspect foarte important sunt cuvintele „robi/ sclavi/ servitori” și „roabe/ sclave/ servitoare”, care, în opinia lui Kaiser Jr.,⁵⁶ ar trebui să includă Neamurile (non-evrei) în cadrul profeției. În concluzie, promisiunea este universală mergând pe două planuri: a) unul social: Duhul se adresează tuturor păturilor sociale (cf. Gal. 3:28) și b) unul spiritual: descoperirea lui Dumnezeu prin Duhul fiecărei persoane care are Duhul.

Împlinirea visului, dorinței lui Moise se va materializa⁵⁷, câteva sute de ani după profeția lui Ioel, în primă fază în ziua Cincizecimii⁵⁸ (Fapte 2:1-21) când Duhul lui Dumnezeu S-a coborât peste cei 120 de ucenici, continuând cu evenimentele din Samaria (Fapte 8:14-17), din casa lui Corneliu (Fapte 10), precum și din Efes (Fapte 19)⁵⁹.

Privind la cele scrise mai sus se observă existența a foarte multe puncte comune între evenimentul descris în Num 11 și cel prezentat în Fapte 2, elemente care ne conduc inevitabil spre concluzia că în fiecare caz în parte putem vorbi despre o primire a Duhului, precum și o manifestare carismatică a Duhului. Diferențele dintre cele două texte sunt date de către rolul fiecărui eveniment. În Num. 11 scopul este autorizarea și împuternicirea ca lideri carismatici a celor șaptezeci (șaptezeci și doi), creând o paradigmă⁶⁰ pentru liderii care vor urma⁶¹ și combinând instituția cu carisma și oficiul

⁵² Thomas J. Finley, *Joel, Amos and Obadiah: An Exegetical Commentary*, Biblical Studies Press, 2003, p.69.

⁵³ Vezi Tatu, *op. cit.*

⁵⁴ Walter Price citat de Finley în Finley, *op. cit.*, p.70.

⁵⁵ Idem.

⁵⁶ Walter Kaiser, Jr. citat de Finley (Ibidem).

⁵⁷ Stubbs, *op. cit.*, p.210, n.10.

⁵⁸ Cole scrie că procesul de primire a Duhului Sfânt, precum și răspunsul celor șaptezeci creează o paradigmă a lucrării lui Dumnezeu cu privire la revărsarea Duhului petrecută în ziua Cincizecimii peste ucenici. (Cole, *op. cit.*, p.193)

⁵⁹ Chiar dacă evenimentele din Samaria și cele din Efes se realizează prin mijlocirea apostolilor, le-am inclus în această linie, întrucât profeția lui Ioel includea atât păturile sociale cât și etniile.

⁶⁰ Tipei, *op. cit.*, p.86.

⁶¹ Ashley scrie că în perioada judecătorilor și a monarhiei timpurii era ceva comun ca manifestările supranaturale (inclusiv profetia) să fie rezultatul Duhului Sfânt/ Duhului lui Dumnezeu. (Ashley, *op. cit.*, p.211)

cu vocația,⁶² pe când în Fapte 2 telosul evenimentului era crearea unui popor al lui Dumnezeu prin și în Duhul Sfânt, care să fie purtător de mărturie în lume.

Concluzii

Evenimentul descris în Num 11 este unul din textele cele mai importante în ceea ce privește pneumatologia vechi-testamentară, atât pentru descrierea coborârii Duhului Sfânt peste cei șaptezeci (șaptezeci și doi) ca pre-eveniment al Cincizecimii creștine, cât și pentru importanța carismei în viața liderilor, conducătorilor. Însă pe lângă cele două aspecte – primirea și manifestarea Duhului – se poate observa importanța voinței Divine în a alege cui dă Duhul. Dacă în Noul Testament este implicată și voința umană care poate cere Duhul lui Dumnezeu (cf. Lc. 11:13), în Vechiul Testament Dumnezeirea era Cea Care decidea și alegea cine va fi beneficiarul acestui har, voința omului reducându-se spre zero. Eldad și Medad sunt cele mai bune exemple ale deciziei Divinității. Indiferent, care a fost motivul ne-prezentării lor la cort, împreună cu ceilalți, totuși YHWH a decis că și ei trebuie să fie beneficiari ai Duhului.

Un alt aspect este legat de beneficiar. De obicei, el era o persoană pe care Dumnezeu o alegea pentru o lucrare specială. În era creștină beneficiarul, are un sens mult mai larg, devine fiecare credincios în parte, deoarece fiecare creștin are un mandat de împlinit – purtător de mărturie –, care nu poate fi dus la bun sfârșit fără Duhul, cu cele două lucrări ale lui – soteoriologică și carismatică.

⁶² Noth, *op. cit.*, p.87.